

Revista

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

Pe un an.....Lei 200—
Pe un jumătate an.....Lei 100—
Autorități și instituții.....Lei 500—
In străinătate dublu.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI

CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Cluj, Strada Regina Maria Nr. 36. — Telefon: 7-00

Proletariatul intelectual

de PETRE ȚUȚEA

Non licet omnibus adire Corinthum, spune un vechi adagiu. Dar dacă Corinthul, care nu oferă plăceri decât dela gât în jos privilegiatilor sortii, este inaccesibil celor amuțiți și asupriți de mizerie, le rămâne totuși oaza odihnitoare a minții, a minții luminate prin exproprierea culturii, singura valoare care nu se poate negocia la bursă și care nu influențează prețurile curente ale mărfurilor. Într'adevăr, formele de propagarea culturii, evoluează la infinit și dacă din când în când forța spiritului mișcă puterea inertă a materiei aceasta nu poate fi decât spre binele omenirii. Deși s'a discutat atât de mult problema proletariatului intelectual la noi totuși soluțiile preconizate au lăsat impresia unei penibile lupte în contra spiritului considerându-l ca un pericol social. Mai știu eu astăzi ce neisprăvit a lansat această stranie idee de-a lupta contra proletariatului intelectual? Ce fel de gogoriță este acest proletar intelectual de a produs atâta panică în rândurile maniacilor ghiftuiți, care văd în această ființă purtătoare de idealism și de lumină stafia care la un moment dat le-ar putea sdruncina existența lor comodă?

Proletarul intelectual, schițându-i profilul moral și robust, este un om, un om în toată puterea cuvântului, sărac ce e drept, dar cuminte. El a existat și va exista întotdeauna; el nu-i creația întâmplătoare a crizelor care năpăstuesc la intervale anumite bogățiile materiale, pentru că bogății și săraci au fost decând e lumea.

Făcând o mică socoteală, în ceea ce privește numărul fericiților din țara asta, constatăm că 90% din populația țării, dacă nu mai mult, este săracă.

Săracă în înțelesul, că este incapabilă să trăiască o viață confortabilă și să urce treptele școalelor publice superioare.

Din acest procent, un număr covârșitor îl dau țăranii, al căror exod la oraș este o adevărată tragedie datorită organizațiilor noastre economice și culturale. Să admitem ipoteza, că această zdrobitoare majoritate de cetățeni muncitori, ar avea atâta cultură cât oricare tiflinder urban, care poartă în buzunar țidula bacalaureatului. Care ar fi consecința unei asemenea stări de lucruri? După opinia curentă a imbecililor fardați care tocesc inutil pingelele pe bulevardele metropolei și care consumă în lupta contra progresului cisterne întregi de cerneală, ar fi un conflict aspru ce s'ar naște între această majoritate de proletari luminați și minoritatea

privilegiată care ar pune capăt ordinii existente.

După mine însă, rezultatul acestei desanimalizări colective, ar fi o vibrantă conștiință civică și etnică ce s'ar revărsa în tiparele unei civilizații și culturi naționale menite să alimenteze fluviul mare al spiritualității umane. Dar să revenim. Spaima a produs-o criza economică actuală, al cărei efect devastator s'a răsfârșit și asupra sufletelor noastre, măcinând toate resorturile lor ideale. O iluzie nefastă care persistă în conștiința noastră, ne oferă spectacolul ciudat al neputinței sbuciumate, potențând în noi convingerea oarbă a puterii sale dominante și creatoare. Este iluzia chrysohedonică. Printr'un proces psihologic, nu tocmai greu de explicat, de metonimie, etalonul valorilor economice s'a substituit valorilor însăși. Astfel țelul oricărei activități omeneste este anulul. Exodul lui dintr'o parte într'alta a pământului produce deplasări integrale de forțe, creind prosperitate într'o parte și producând adânci perturbări într'alta. Nemții încă înainte de război observând acest fenomen eu adânci urmări sociale, proiectase un întreg plan de luptă în contra auzului, vizând mai ales Anglia. Dacă la un moment dat toată cantitatea

de aur existentă pe planeta noastră ar fi absorbită de o pompă uriașă nevăzută s'ar produce în starea de spirit de astăzi o catastrofă nemai-pomenită. Animalele ar muri cu nutrețul lângă bot, oamenii s'ar răstigni pe cruci de mămăligă, viața și-ar opri ritmul ei normal prin încetarea muncii creatoare și fecunde, iar spiritul ar evada din realitate în sferele senine. Toată existența noastră actuală, se polarizează în jurul concepției îmbogățirii insului sau popoarelor prin acumularea la nesfârșit a metalelor prețioase. În veacul tehnicii și științei moderne, când natura se supune docilă dominantei voințe omeneste, în domeniul științelor economice ne plimbăm în caleașca începuturilor mercantilismului. Și aceasta exagerare excesivă și simplistă în ceea ce privește concepția asupra bogățiilor naționale, forțează gândirea noastră reală să intre în tiparele unei logici strâmte și sterpe, denaturând sensul vieții, al cărei scop esențial este munca care ne dă bucuria de a trăi.

Așa se explică faptul, că soarta culturii și civilizației unui popor constituie o simplă problemă bugetară, capriciile fenomenului monetar

(Continuare pe pagina II-a).

Gestul Regelui

Sentimentul nostru monarhic nu este numai o moștenire sau o tradiție, pe care o păstrăm dintr'un instinct străbun sănătos. Monarhismul nostru — al poporului român — este un element indispensabil, al definirii rasei și existenței noastre pe care altfel n'o putem înțelege.

Necesitatea orânduirii monarhice, a devenit mai ales azi un percept, pe care nimeni nu îndrăznește să-l conteste.

Viața politică prigonită în mod fatal de vicisitudini și nevoită să subjege adeseori interesul public de dragul interesului privat, reclamă un for suprem, care stând deasupra partidelor trecătoare să constituie un element durabil, pe care națiunea să se poată sprijini cu încredere. Acest pilastru sigur pe care țara se poate răzima în vremuri bune cât mai ales, în vremuri grele este: Regele. Deși se spune în constituționalismul curent că „Regele domnește nu guvernează“, El, e chemat — dacă își învrednicește chemarea să dea un deosebit impuls întregului mecanism al statului.

Noi ne bucurăm că pe tronul României avem tocmai un astfel de Rege: Regele care ne trebuie!

Suveranul înțelept bun și muncito-

care este M. S. Regele Carol II. Insurflorit de cele mai largi principii democratice, M. Saie i-a fost ușor să se indentifice din primul moment cu aspirațiile multiple și vii ale poporului său.

Regele s'a identificat cu toate bucuriile și durerile poporului său.

N'a fost sărbătoare națională — ce a impresionant a fost M. Sa la serbările dela Cluj — și n'au fost prilejuri de îndurerare obștească, pe care Suveranul să nu le fi învrednicit cu prezența Sa. Ultimul gest regal, de o largă și profundă semnificație este, renumțarea benevolă la 22% din lista civilă pe care M. Sa o primea anual.

Orice comentariu pe marginea acestui eveniment de o deosebită supleță morală e de prisos. El se comentează singur.

În criza de azi acută și extraordinară, când se cer sacrificii dela toți iată că Regele, prim l cetățean al țării face su premul sacrificiu. Renunță la o pătrime din veniturile și beneficiile sale.

Gestul regal apare într'o aureolă deosebită. El ne învață pe toți să jertfim totul pentru binele obștesc.

Valeriu V. Pogăceanu

Convorbire cu un șofeur... și producție modernă

de Petre Pandrea

Reîntors după patru ani de străinătate, conform unui vechiu obicei pe care mi l-a impus realitatea și nevoia orientării exacte, am început să stau de vorbă cu oameni simpli. Pentru informația publicului reporterul aleargă după Excelențe, așteaptă ore întregi și după convorbire se vede obligat să construiască singur reportajul. Excelența nu-i spusese nimic. După o oră de trâncăneală bietul gazetar pleacă fără merinde în traistă. După ce îl ajută să comunice publicului lucruri substanțiale, drept răsplată se pomenește cu interviuul desmăniț. Dacă ar fi să comunice ceea ce îi declarase Excelența ar trebui să semneze o pagină albă.

Oficialii nu sunt informați. Viața lor se petrece sub un borcan de sticlă unde nu-i bat nici vânturile, nici ploile. Superiorul este relativ mulțumit. Iar cui îi merge bine este orb. Aflat în cușca lui se cuibărește cât mai comod și cât mai cald. Masa i se servește regulat. Casa e casă. Femeia îl mai înșală, dar el nu află. Copii sunt obraznici, dar nu cu Papa, ci cu guvernantele...

De ce omul simplu e informat?

Am constatat în Germania, Franța, Austria, Cehoslovacia, Ungaria și România, că omul simplu este cu mult mai informat decât superiorul. Dela un chelner, servitor, cârciumar, șofeur, țăran și muncitor industrial poți învăța și pricepe multe evenimente pe care zadarnic cauți să le explici prin intermediul profesorului universitar, al diplomatului sau al omului politic.

De ce?

Omul simplu este în legătură directă cu lupta pentru existență. O schimbare cât de mică a pieții o resimte pe spinarea lui. Oficialul, superiorul și bogatul are rezerve la bancă. O conjunctură proastă n'o înțelege imediat. El poate aștepta fără să-și schimbe modul de viață. Numai târziu de tot ia cunoștință palpabilă.

Acum patru săptămâni am stat mai îndelung de vorbă la Berlin cu un englez proaspăt venit. De ani de zile producția engleză a intrat în sincopă. Șomeurii se cifrau și se cifrează la milioane. Lumea avută a Angliei a luat cunoștință pe spinarea lor de criza economică numai în ultima vreme. Anume, cum? Înainte, fiecare englez bogat își avea contul lui copios la bancă. Plățile în magazine și alte afaceri

(Continuare pe pag. II.)

Convorbirea cu un șofer... și producție modernă

ourente le făcea prin carnetul de cekuri. Odată cu venirea crizei nu mai au toți acoperirea copioasă și cum se întâmplau și oarecari es-crocherii magazinele cer plata în bani peșin. Cekurile sunt primite numai dela cunoscuți platnici și pe sprânceană.

Intre cuconetul englez s'a ivit mare panică. Astăzi, există două categorii de cucoane: cele proaste care plătesc cu bani ghiță și cele ce calitate prima, care plătesc cu cekuri. Un asemenea nemaipomenit scandal face obiectul discuției saloanelor și mahalalei, feminine din ultimele luni.

Criza durează de mai mulți ani. Și mă întreb ce fac cucoanele de clasa III a celor 3 milioane de șomeuri? Cucoanele de clasa I și clasa II au aflat târziu. Clasa I își păstrează privilegiul de a plăti în cekuri. Clasa II a intrat în spaimă fiindcă o degradează să plătească în bani peșin. Bani sunt, dar nu mai e onoare și încredință. Dar ce face clasa III care n'are nici cek, nici bani, nici credit, nici „onoare”?

Cucoane, miniștri și șoferi.

Cititorule,

înțelegi, că pentru a afla ceva din producția românească n'am să mă adresez nici cucoanelor, n'am să iau interviuri ministrilor, ci am să învăț mai mult dela oameni simpli.

La 12 de ce după o oprire la Budapesta unde am stat de vorbă frantuzeste și nemtește cu studenți vagabonzi în parcuri, adevărați cecetori în haine negre, cu ochelari și cu căutari din Banat stabiliți acolo, am dat o raită pe la Cluj și Turda — unde e la fel ca și în Berlin și Budapesta — pentru a mă opri în București stând de vorbă cu șoferii.

Titu Ionescu e un șofer ca toți șoferii. Om serios de 45 ani, cu sevăstă, copii, dăruirea și bădărdile lui. Neavând să-mi dea restul la 500 de lei l'am invitat să bea cu mine un sprit. Fiind vremea mesii am mai luat o ambucătură și la trei pahare de vin cu sifon și în trei ceasuri ne-am sfătuit frățește. După cum altădată la Berlin în mai mulți ani am învățat sociologie substanțială și practică dela Albert Voss, bortașul din Nordul muncitoresc al metropolei, iar dela prof. Dr. Alfred Vierkandt mă îndopam cu numele triburilor australiene, tot astfel dela Titu Ionescu, șofer, am verificat cu mult mai bine învățătura la mediul românesc decât cu tratatul savant și înapoiat pe care îl subliniez acum pe masă cu restu și albastru.

Specialiștii oficiali ai producției contemporane sunt oameni înapoiți. Ei au învățat carte acum 30 ani și de atunci li s'a încuiat capul. Ori mecanismul producției a făcut salturi enorme între timp. Anomaliile ei se datoresc acestei discrepante între cerințele unei economii moderne și între conducătorii și sistemul impus, care sunt asemeni unei haine prea strâmte pentru trupul unui copil, care a crescut urias.

Sesizarea transformărilor nu o poate face oficialul și specialistul lui. Ei sunt mulțumiți cu stăruț. Orice schimbare este neavenită, fiindcă le sunt amenințate pozițiile cucerite. O producție care are materii prime, instalațiuni, bătătoane de lucrători dormici de muncă și nevoi de consumație nu poate intra într'un alt sistem mai rațional în sinecopă.

1 covrig și un litru de benzină.

Omul simplu pricepe mai ușor anomalia. Un ziar dobrogean reproducea scrisoarea apocrifă a unui turc, care se întreba cum se

face, că un kilogram de grâu costă 3 lei, iar un covrig 2 lei?

Titu Ionescu se întreba: din ce pricina în țara benzinei noi plătim de ne spețim în loc să ducem pasagerii pe un preț de nimic? Nouă ne-ar conveni să avem cât mai multe curse, benzina ieftină și prețuri mici, în loc să ne pierdem vremea așteptând trei ceasuri pe un pasager chefliu și mojiș! Spune dta că vii din străinătate și oiu fi aflat mai multe!

— Dragă Titu, mă pui la grea strămtorare. Societățile anonime au restrâns producția, fiindcă ei câștigă mai mult, dacă măresc prețurile benzinei și concediază lucrătorii, ca să nu mai aibă cheltuieli.

In interesul cui se face o asemenea operație?

Aici este anomalia: producția a devenit colectivă în mecanismul ei. Exponenții hotărâtori și posesori sunt în minoritate. Dar ei nu hotărăsc în conformitate cu interesele generale, ci cu interesele lor particulare. O producție devenită colectivă se conduce pe baze private. Colectiv și privat: asta e anomalia. La începutul actualului sistem interesul individual și egoist ajută să se deslețenască terenuri și domenii virgine de activitate. Egoismul unei minorități era creator. Astăzi e pericolos.

Șoferii și standardizarea.

Șoferii Bucureștiului își dau seama și de consecințele dezasturoase asupra fixării prețurilor din cauza liberei concurențe. Oficialii și specialiștii lor repetă ca niste papagalii formulele de economie tipică pe care l-au învățat ei în tinerețe și pe care le aplică sau le lasă să fie aplicate în producție. Dogma unei producții industriale și comerciale incipiente era laissez-faire, laissez-passer. Din lupta dintre indivizi ieșea progresul. Ei își imaginau odinoară, că Natura crează dela sine armonia între indivizi. După perfecționarea și creșterea mecanismului economic contemporan lupta este între — ucidere. Risipa de material și energii e imensă.

Să nu ne lăsăm înșelați: marea industrie s'a strâns în carteluri, dar nu pentru a intensifica și ieftini fabricatele, ci pentru a le scumpi și pentru a restrânge producția. Când doi fac același lucru, nu însemnează întotdeauna, că se identifice. Intenția e hotărâtoare.

Cartelarea, uniformizarea și standardizarea producției este lozinca supremă. Dar aceste operații, în cazul, că se fac de către fabricanți și marii posesori duc la mizeria maselor, iar nu la ieftinirea și la ridicarea stilului de viață.

Dovada eclatantă o oferă economia mondială actuală. Printr'o serie succesivă de cartelări și raționalizări a profitat o grupă restrânsă de oameni pe când masele au fost aruncate pe drumuri.

Cartelarea, standardizarea și tipizarea producției moderne este instinctiv simțită și de către șoferi.

Titu Ionescu îmi comunica ultimele proiecte ale breslei lor. Vor mai întâi să introducă un tip uniform de mașini de piață. Din cauza rivalității dintre ei au cumpărat mașini luxoase, nefolositoare pentru transport, dar plăcute ochiului și mândriei personale, aruncându-i pe ei în datorii și silind publicul să plătească taxe mari pentru amortizarea capitalului exagerat și a dobanzilor.

Mașinile vor să le cumpere prin corporație. Fiind un singur cumpărător și de cantități mari vor obține rabate. Deci mașini ieftine.

Asta îmi aminteste de prețurile coloniale pe care trebuie să le plătească cumpărătorul român din străinătate. În loc să se carteleze

importul de peste hotare într'o organizație puternică, eventual de Stat, cumpărătorul român izolat trebuie să accepte prețuri pipărate. Lipsit de credit, de capacitate personală vastă de plată, fără a avea la spate o mare organizație, care să se opui societăților capitaliste străine vânzătoare, el se găsește la bunul plac. O rândunică tratând

comerț cu o escadrilă de avioane. Modernizarea breslei de șoferi se poate stabili din o mulțime de planuri: construcția unei cisterne comune de benzină pe care s'a ia direct dela fabrică fără a trece prin 7 mâini, scumpind-o, un depozit central pentru piese de schimb și cauciucuri, etc.

Petre Pandrea.

Proletariatul intelectual

influențând toate domeniile de manifestare socială. Nu-mi amintesc întocmai duelul intervenit între d. ministru Costăchescu și d. Petrovici în actuala sesiune parlamentară, dar pare-mi-se că a fost vorba despre cultură în general. Dascălul dela Iași, scâldat mereu în baia de lumină platonice, ar fi asvârlit un dispreț suveran contingentelor bugetare și ar fi spus că spiritul curge la nesfârșit ca o apă lină, indiferent de conjuncturile economice; că un popor, când este vorba de dezvoltarea lui culturală trebuie să înfrângă orice obstacol material. Este o concepție idealistă de dascăl filosof care dă expresie unei integrale concepții democratice. Nu m'au mulțumit însă propunerile sale privitoare la mijloacele de luminare a maselor. N'a precizat suficient rosturile unei adevărate școlii publice. A adăugat școlii o sumă de anexe inutile, de creații artificiale pentru propagarea și intensificarea culturii în mase, pe care eu, nu le mai numesc fiindcă nu le dau nici o importanță. Ceeace s'a încrustat în sufletul meu cu ocaziunea acestui duel este ideea luptei pentru cultură. Este mult și atât deocamdată, dar nu îndestulător. Era cel mai nimerit prilej de a se fixa definiția rolului școlii. Numai școala, școala superioară este în stare să întrească oameni întregi. Desigur, că nu mă gândesc la școala primară care învață pe puil de țaran că vaca are coadă, fată, că lapte și trăiește pe lângă casa omului.

In organizația ei actuală școala primară nu face altceva decât repetă, milenara experiență rustică, arătând țaranului ceea ce el știe din moși strămoși: să facă coșuri și garduri de nuiele, să lipească coșarele vitelor cu baligă și să descante de brâncă. Și după această spiritualizare sumară, îl redă naturii neatins așa cum l-a primit. Pentru a completa sarcina culturală a Statului, intervin asociațiile culturale de inițiativă privată, cum ar fi „Astra” de exemplu, a căror activitate se reduce în a răspândi istorioare morale, povești din viața furnicilor și a oamenilor mari și în culegerea de cimilituri, basme, descântec și poezii populare, construind la finele fiecărui an financiar almanahuri populare, în care se cuprinde vasta lor activitate. (Conferințe ținute, procese-verbale, bilanțuri, rapoarte, propuneri și interpelări, poze de mitropoliti, episcopi, miniștri, generali, ciobani, ciopoare de oi și de capre, cai, de diferite rase, măgari, etc. Și în aceasta harababură fotografică, se prezintă poporului spre delectare, alături de demnitarii mari ai țării toată fresca faunei indigene).

Cu asemenea mijloace rudimentare, ne trebuieuse vr-o două mii de ani de-aci încolo, pentru a ajunge să împiedecăm întrebuintarea excrementului ca medicament pentru a transforma superstiția păgână în religie adevărată, pentru a scoate din gospodăria țărănească plugul de lemn și pentru a ridica nivelul producției agricole prin introducerea mașinei și a îngrășămintelor chimice. Este just, că la adăpostul ignoranței putem evita așa zisul pericol al proletariatului intelectual, dar n'o să putem evita pericolul dominației altor neamuri mai civilizate, care o să ne înghită așa pe nemestecate. Un ministru democrat al instrucțiunii publice, care are la spatele său formidabila putere a mas-

selor, reprezintă în statul politic de astăzi o forță extraordinară.

Simțind greaua sarcină a misiunii sale istorice, el poate reforma societatea din temelii. El poate produce o adevărată revoluție spirituală și morală, ale cărei rezultate le poate bănuși numai un posedat pasionat al gândului. Nu-i trebuie decât o voință de fier, care să pună în serviciul scopurilor permanente ale rasei toate darurile pământului. Cât despre proletariatul intelectual să n'aibă nici o teamă. Aceasta e o halivernă făurită de maniacii ordinei veșnic periclitată, care nu poate fi salvată decât cu prețul întinericului, așa cum a fost salvată în Rusia prin politica obscurantistă a Tarilor.

PETRE TUTEA.

P. S. Oricare ministru al culturii serios și care se respectă nu trebuie să citească nici odată gazete mai ales în țara noastră, pentru că aceasta este o inutilă pierdere de vreme și dacă mai este și ușor influențabil își tocescă mințea îmboldită mereu de sugestii nefaste. Singura lui preocupare constă în a crea școli în toate văgăunele, școli reale pentru oameni întregi, școli în care viața să se împletească cu cunoașterea ei adevărată. Și pentru că un ministru nu-i tot una cu un contabil expert, să lase în grijă râmelor birocratice legile, regulamentele și chestiunile bănești ale resortului, menținându-și doar dreptul său de supraveghere și control și s'o ia razna dela un capăt la altul al țării, să stea de tafas cu poporul dela care poate afla o grămadă de lucruri, tot atâtea indemnuri pentru activitatea sa pozitivă. Atunci ar observa că nu-i nevoie chiar să îndopi motul cu discursuri ciceronice, pentru a-l determina să-și mute locuința din podul grajdului într'o casă luminată electric și în loc să încreșteze pe răboji mieii, oile și bărbăntecele cu brânză, să puie mâna pe plaivas și să scrie pe hârtie. Pentru ca să facă această mică revoluție, o să vadă că e nevoie de o școală practică superioară. Și de unde astăzi fac eforturi uriașe, trei generații de opinicari ca să isprăvească de cetit Geneveva din Brabant sau triumful nevinovăției, s'ar putea găsi mijloace ca un singur nat să cetească doi-trei scriitori români.

Știm noi, poate să se ajungă cândva, că după frământatul escavalului să se citească în orele de repaos pagini alese din clasicii francezi. Atunci, eselențele care se scâldă astăzi în apele calde ale oportunistului, vor mai trăi numai în amintirea obștească, ca un vis urât rămas din vremuri de demult.

**Plugari, cetiși și răspândiți
„FOAIA NOASTRĂ”**

**De la Crăciun și numai
până la 24 Decembrie!**

vindem note muzicale pe
prețul cel mai redus.

Magazin de Note Muzicale

IOAN KIRÁLY

CLUJ, Str. Reg. Maria

Ned.

Pacea mondială și garanțiile ei

— Continuare —

Trecând la analizarea garanțiilor de pace post belice vom începe cu:

Societatea Națiunilor.

Cei ce pretind că sunt pe deplin edificați asupra rostului Societății Națiunilor să nu-mi ia în nume de rău hotărârea de-a insista asupra acestui subiect. Nu se poate vorbi despre pacea mondială fără a aminti Societatea Națiunilor. În afară de aceasta, activitatea acestei instituții sociale este atât de covârșitoare pentru progresul și binele omenirii încât fiecare din noi este obligat a contribui cu ceva la complectarea, precizarea și popularizarea cunoștințelor în massele poporului despre această înaltă areopag. Cer dar îngăduință, celor ce nu și-ar putea înmulți cu nimic cunoștințele citind cele ce vor urma și atenție deplină acelor care au nevoie de ele.

Nu cred că mă înșel și nu aș dori să supăr pe nimeni spunând, că numărul celor ceri ignorează ce este cu adevărat. Soc. Națiunilor este înspăimântător.

Dacă printre cetățenii noștri sau găsit mulți cari vorbind despre Regentă — pe timpul când funcționa — îi spunea „doamna regentă” la fel se găsește o multime imensă de aceia cari ignorează ce este Soc. Națiunilor. Numărul lor este destul de mare chiar și în straturile așa zisilor „intelectuali”. După părerea acestora din urmă Soc. Națiunilor este o clică, un cuib de samsari internaționali, un atrupament pus în slujba capitalismului și a iudaismului, un triumf al internaționalismului asupra naționalismului.

Noi credem cu totul altceva.

Societatea Națiunilor — după cum o definește și numele — este rezultatul evoluției naturale și firești a societății omenesti, evoluție care în noianul timpurilor a luat anumite forme începând cu familia și culm nănd așa după cum vedem. Ea este o înghițea e care a existat sub formă de ideal în conștiința popoarelor realizându-se odată cu încheierea tratatului de pace dela Versailles din 23 Iunie 1919. Societatea Națiunilor nu este un cuib de samsari ci este o sintetizare a năzuințelor întregii umanități la care participă tot ce omenirea are mai select mai cultivat și mai plin de ideal.

Faptul că Societate Națiunilor s'a născut odată cu pacea, este destul de semnificativ.

Iată cum glăsuiește preambulul. Pactului acestei Societăți:

„Inaltele părți contractate considerând, că pentru a desvolta cooperarea între națiuni și pentru a garanta pacea și Siguranța trebuie: să orimească anumite obligațiuni de a nu mai recurge la război; se întreprind strânse relațiuni internaționale, având ca bază dreptatea și onoarea etc...”

După cum vedem cuvintele cu cari încep actul de naștere al Societății Națiunilor sunt: pace, siguranță, justie, onoare etc.

Să vedem ce să spune mai departe în Pact.

În art. 8 paragraful 1. Se poate citi: „Membrii Societății recunosc că menținerea păcii, cere reducerea armamentelor naționale la un minimum compatibil cu securitatea națională și cu execuția obligațiilor internaționale impuse printr-o acțiune comună”

În alte 5 paragrafe se specifică modul cum se va proceda la reducerea armamentelor.

Art. 10 merită deasemenea să fie amintit: „Membrii Societății, se angajează să respecte și să mențină integritatea teritorială și independența politică a tuturor membrilor ei contra ori cărei agresiuni exterioare”.

Iată un articol pe care ar trebui să-l citească și să-l învețe pe dinafară apostolii revizionismului. Este un angajament formal luat față de aproape întreaga umanitate, iar violarea lui ar

însemna o sfidare a acestei umanități, sfidare care desigur n'ar rămânea nesancționată.

Societatea Națiunilor în concepția revizionistă este o realitate, o autoritate supremă numai când e vorba să satisfacă capriciile, unor utopiști ce nu sunt mulțumiți cu soarta pe cari ei singuri și-au creat-o. Aceste capricii fiind însă în flagrantă contradicție cu angajamentele luate în mod solem prin Pact, nu vor putea fi nici când satisfăcute la masa verde a Societății Națiunilor.

În art. 13 amendat în 1924 — Protocolul din 1924 — se reglementează cazurile când arbitrajul este obligatoriu. Aceasta fiind o chestiune de o importanță capitală ne rezervăm dreptul de a o trata într'un articol special.

Art. 15 reglementează cazurile când un conflict de ordin internațional va fi deferit și reglementat de către Consiliul Societății Națiunilor. Iar pentru a termina cu această enumerare de articole mai reproduc un pasaj din paragraful 1 al art. 16:

„Dacă un membru al Societății recurge la război contrar angajamentelor luate în art. 12, 13, 15 este considerat ipso facto de a fi comis un act de război în contra tuturor celorlalți membri ai Societății. Aceștia se obligă: a rupe imediat orice relațiune comercială sau financiară cu el, a interzice orice raport între cetățenii lor și statul care a violat pactul etc...”

Nu vom mai continua cu reproducerea articolelor pactului, dar vom încerca să redăm concluziile la cari am ajuns studiind în ansamblul lui. Acestea sunt următoarele:

a) Respectarea integrității teritoriale și a independenței politice.

b) Dreptul de imixțiune al Consiliului și Adunării Societății pentru tot ceace privește relațiunile de ordin internațional și cari ar amenința tulburarea păcii.

c) Angajamentul de a nu recurge la război decât după trecerea unui termen de trei luni dela hotărârea adusă de Societate sau de o instanță juridică internațională.

d) Acțiune comună a tuturor membrilor în contra unui alt membru care și-a călcat angajamentele luate sau chiar în contra unui ne membru care ar încerca să recurgă la război înoptriva unui membru.

e) Arbitrajul obligatoriu pentru anumite conflicte. Sentința luată în unanimitate de către consiliu pentru altele.

Din cele de mai sus ne putem da seama că, Pactul Societății Națiunilor deși nu îngădește în mod absolut posibilitatea izbucnirii unui război are darul de a reglementa aplanarea pe cale pacinică a conflictelor internaționale, garantând pacea și liniștea membrilor ei prin acțiunea colectivă a tuturor în contra aceluia care și-ar călca angajamentele. Și aceasta este de mare importanță fiindcă în felul acesta goana după înarmare este întrucâtva atenuată, iar tratatele de alianță nu mai au însemnătatea de altădată.

Mai există atunci un pericol de război? În termenii Pactului acest pericol nu este cu totul înlăturat?

Ca ori unde și ca întotdeauna și cu ocazia redactării Pactului — care de altfel a fost amendat în repetite rânduri — s'a dovedit că, a greși e lucru omenesc.

În numărul viitor vom arăta neajunsurile de care suferă.

Aurel Vasiliu.

— Va urma —

Cele mai eficiente și durabile încălziminte sunt la pantofarice

A. POTORA
CLUJ, CALEA MOTILOR No. 29.

Nad.

Chestura Poliției Cluj, Biroul Circulației.

No. 40.457—1930.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința tuturor proprietarilor de vehicule cu tracțiune mecanică atât de plată cât și particulare, precum trăsurile de plată cu cai, ca până la 20 Decembrie 1930, să prezinte fiecare la Biroul Circulației din Chestura Poliției Cluj, recipisa de plată a taxelor comunale de apă și canal.

Contra celor cari nu vor prezenta aceste recipise în termenul fixat se vor lua celea mai severe măsuri legale.

p. Chestor: Șeful bir. circ.:
Clonța ss. Meseșan ss.

D'Or Filiala din Cal. Reg. Ferdinand No. 13.

se desființează pe ziua de 1 Ianuarie 1931. Până la aceasta dată vânzările se fac cu un preț foarte redus. Aranjamentul este vădit.

Primăria Municipiului Cluj

No. 23682—1930

ANUNȚ

Municipiul Cluj închiriază pe cale de licitație publică cu oferte în scris, închise și sigilate pe durată de 3 (trei) ani dela predare localul de prăvălie deținut de către dnii Alex. Grîn și Ioan Andone în clădirea primăriei din Piața Mihai Vi-teazul 35.

Licitatiia se va ținea în conformitate cu art. 88—110 din legea Contabilității publice în ziua de 8 Ianuarie 1931, orele 11 a. m. înaintea Comisiei de licitație, sala de ședințe.

Odată cu predarea ofertelor concurenții vor depune în numerar sau efecte de Stat garanția provizorie egală cu 5% din suma oferită.

Condițiunile de licitație se pot vedea în biroul Serviciului economic al Primăriei. Cluj, la 25 Noemvrie 1930.

Pr măria Municipiului Cluj.

Toți fumătorii sunt satisfăcuți cu nolle țigarete ale Casei Autonome a Monopolurilor

REȘITA

S. A. DE INDUSTRIE DE FIER ȘI DOMENII
Capitalul de acții Lei 750.000.000

BUCUREȘTI
III. Str. Vasile Alexandri Nr. 4.

Comerț cu fier, traverse, L și U, faconiere, tinichea mijlocie și dură. — Șine și material mărunț pentru linii normale și înguste. Vagonete, piese de schimb pentru vagoane. Osii și rafuri pentru roate, roate turnate din oțel. Locomotive pentru linie normală și îngustă. Poduri și alte construcțiuni din fier. Material pentru ferari, șurupuri, nituri etc. Motoare electrice, dinamuri, generatoare. Transformatoare pentru curent electric. Instalațiuni complete pentru industrie de petrol. Aparare de sfrederit și unelte de lucru. Material de război și munițiuni. Pluguri și unelte agricole. Lopeți, săcuri, târnacoape, etc.

Locuri de fabricațiune: Reșița, Anina, Bocșa, Oravița, etc.

Demagogie

Un val de frenezie demagogică s'a abătut asupra bietului popor român. Partidele, presa, organizațiile profesionale, învățării și oamenii de rând, toate și toți s'au dat la o nemai pomenită acțiune demagogică, ignorând trista și desperată situație economică a tuturor păturilor producătoare, extrem de energice și sensibile în fața promisiunilor sedicioase și predispușe pentru recepțiunea curentelor anarhice.

Cu adâncă îngrijorare urmăm, nefasta operă de distrugere a ultimei licăriri de optimism și ne întrebăm zilnic, unde va duce desmățul eritic care nu mai menajează nici autoritate în Stat, nici instituții, nici pe oamenii mari, terfelind ultimele rezerve ale neamului românesc. Anarhia gândului se manifestă în toate chipurile, în toate domeniile vieții și pretutindeni unde se dezvoltă vre-o activitate umană. Este un abject libertinaj, un abuz incalificabil cu libertățile cetățenești, care dacă nu se va înfrâna, ne va duce cu pași repezi la nihilism. Să fie oare totul putred în această țară? Nimic bun, practic, înțelept și moral? Se poate, dar nici atunci criza obiectivă și cuminte nu se poate scâlda în excese de limbaj, în profetii sombre și distrugătoare de credință într'un viitor mai bun, nici atunci nu este admisibil să se atace șubreda forță de rezistență a cetățeanului încolțit de toate mizeriile și neajunsurile. Căci prea a fost încercat acest popor! Nu este durere pe care să n'o cunoască. A golit

până la fund paharul suferințelor. Să nu creadă zugerătorii pesimiști ai stărilor actuale că tablourile funeste ce le expun zilnic vederii opiniei publice aduc liniște și speranță în sulețele oamenilor necăjiți. Ce rost mai au văicările pe toate coardele, de ce se seamănă iluzii și confuzii în marea opinie publică a țării, când nu pot ajuta deloc prin aceasta, ci dimpotrivă zguduiesc din temelii societatea noastră greu bolnavă. Trăim cu toții emoția celor dela cărma Statului, cari și ei cunosc toate aspectele și profunzimile crizei economice, sociale și sufletești, ce bântue dela un capăt la celalt al țării, și n'au alt gând, altă dorință decât să saneze cu'n ceas mai de vreme această maladie extrem de periculoasă.

În aceste timpuri grele nu putem refuza sprijinul nostru acelora, cari au avut curajul impresionant de a primi conducerea destinului neamului românesc. Critica și-a trăit traiul, de aci înainte țara, opinia publică și toată suflarea omenească așteaptă soluții și fapte! Umăr la umăr trebuie să înfruntăm vijelia ce ne așteaptă. Pentru că „...wehe wenn sie losgassen”...

Să ne luăm exemplul dela Statele Unite ale Americii, unde, pe măsură ce criza se agravează, autoritățile de Stat și oamenii de seamă alimentează puternic optimismul masselor, prin vorbe, dar și prin FAPTE.

I. M.

INDUSTRIALISMUL MODERN

Uzinele Skoda

Unele dintre cele mai gigantice întreprinderi industriale mondiale, sunt fără îndoială uzinele cehoslovace Skoda, cari au întins ramificații și la noi în țară.

Așa spre pildă „Uzinele metalurgice din Ploiești” au ca principal acționar Uzinele Skoda. Tot ce tehnica modernă a creat într'o superbă emulație de minunăție și confort, spre progresul comul al civilizației se poate întâlni în uriașele întreprinderi din țara prietenă.

Uzinele Skoda cuprind în formațiunea de azi vechile ateliere și oțelării dela Pilzen la cari s'au adăugat noi și variate ateliere de mașini.

Uzinele au progresat și s'au amplificat în toate direcțiile tehnice, așa că azi ele dispun de nenumărate: fabrici de mașini, turnătorii, ferării, ateliere de montat osiile, fabrică de arcuri, fabrici de locomotive, fabrici de automobile, roți dințate, mașini fine, separatori, fabrici de avioane, fabrici de arme și muniții, fabrică electrotehnică, poligon de tragere, construcții de vapoare vase de orice fel etc., etc.

Cine a văzut cel puțin odată în viață o mare fabrică sau întreprindere, rămâne coplesit, ori câtă imaginație ar avea, de ceace ar putea vedea vizitând toate aceste enorme și nenumărate varietăți tehnice ale Uzinelor Skoda.

Dar pentru ca acest gigantic tablou să fie mai complet, dăm mai la vale alte câteva date interesante asupra modului de organizare desăvârșit și impresionant al uzinelor.

Întreprinderile Skoda dispun de 32.000 de funcționari și lucrători.

Posedă fabrici și ateliere în Cehoslovacia în 17 localități, mine în 7 localități, clădiri în 25, proprietăți în 34 localități.

Ele posedă 82 km. linii de cale ferată normală și îngustă, cu 18 locomotive, 175 vagoane și o altă serie de vagoane speciale.

Posedă 400 clădiri de locuit cu 2000 apartamente, locuite de funcționarii și lucrătorii săi.

Organizarea comercială a uzinelor, deasemeni nu lasă nimic de dorit.

Întreprinderile Skoda au pentru Cehoslovacia 16 birouri conduse de ingineri, 20 birouri pentru vinderea automobilelor, 200 de reprezentanți și subreprezentanți pentru plasarea produselor de toate categoriile.

Ele au birouri proprii și reprezentanți în streindătate în Europa în:

Anglia, Belgia, Olanda, Germania, Danemarca, Suedia, Norvegia, Franța, România, Elveția, Italia, Spania, Portugalia, Luxemburg, Polonia, Austria, Jugoslavia, Ungaria, Bulgaria, Grecia, Turcia, Lituania, Letonia, Estonia, Finlanda și Rusia.

În celelalte continente în: Statele Unite, Canada, Mexiko, Equator, Guatemala, Salvador, Haiti, San-Domingo, Chili, Columbia, Venezuela, Peru, Paraguay, Uruguay, Brazilia, Argentina, Maroc, Egipt, Africa de Sud, India, Australia, Japonia, China și Mancuoria.

Am dat anume numele tuturor țărilor unde uzinele Skoda au întins ramificații, pentru a demonstra că atributele de „gigantice” și „mondiale” nu le sunt deloc exagerate. Pentru produsele sale, care se grupează în 48 de grupe, întreprinderile Skoda publică cataloage, prospecte, placate și reclame în foarte multe limbi.

În ultimii trei ani s'au tipărit peste 800 feluri de reclame în 5.000.000 bucăți. Secția de reclame are o arhivă de fotografii cu peste 40.000 negative, o colecție zincografică cu peste 6000 clișee. Acum se fac circa 70.000 de fotografii pentru uzul interior și exterior.

În anul 1928 întreprinderile Skoda au primit 110.000 scrisori comerciale.

În biroul uzinelor și administrației din Praha, se află: 1700 aparate telefonice și 750 mașini de scris.

Am putea continua cu descrierea minunatei organizări interne și externe a uzinelor Skoda, coloane întregi. Credem însă că atât laicii în ale tehnice, cât și cei mai pretențioși specialiști au fost convinși de puterea și documentarea fără echivoc a cifrelor de ceace reprezintă superbele întreprinderi cehoslovace în industrialismul mondial.

Produsele excelente ale întreprinderilor Skoda, e firesc deci să fie apreciate și preferate altor produse, cu mult mai puține garanții de durabilitate și suplețe.

Industria românească se poate mândri de colaborarea binefăcătoare cu industria cehă, care găsește în uzinele Skoda o atât de splendidă apoteozare.

Redactor responsabil:

Dr. A. T. MUREȘAN

Depozitele Uzinelor
DERMATA
din Cluj:

BUGUREȘTI
str. Lipscani 34
ALBA IULIA
BACĂU
BRAILA
CAREII
DEVA
GALATI
ORADIA
PLOESTI
PETROȘANI
ROMAN
TG.-MUREȘ
TIMIȘOARA
Iosefina
TIMIȘOARA
Cotatea
TURDA

TOATE DEPOZITELE
EXPEDIAZĂ ȘI CON-
TRA RAMBURS

Primăria Municipiului Cluj

No. 23864—1930

ANUNȚ

Municipiul Cluj închiriază prin licitație publică cu oferte în scris, închise și sigilate pe durată de 3 (trei) ani dela data predării localului de prăvălie ocupat actualmente de către dra Cecilia Cucuiu în clădirea Primăriei din Piața Unirii No. 1.

Licitatia se va ținea în conformitate cu dispozițiunile cuprinse în art. 88—110 din legea Contabilității publice în ziua de 15 Ianuarie 1931, orele 12 a. m. înaintea Comisiei de licitație, sala de ședințe.

Odată cu predarea ofertelor lor, concurenții vor depune în numerar sau efecte garantate de Stat o garanție provizorie egală cu 5% din suma oferită drept chirie.

Condițiunile de licitație se pot vedea în biroul Serviciului Economic al Primăriei Cluj, la 5 Decembrie 1930.

49 Primăria Municipiului Cluj.

Primăria Municipiului Cluj

No. 18036—1930

ANUNȚ

Municipiul Cluj va da în arendă pe cale de licitație publică cu oferte în scris, închise și sigilate, terenul agricol de circa 50 jugh. situat sub dealul Sft. Gheorghe dela data predării până la sfârșitul anului 1931.

Licitatia se va ținea în conformitate cu dispozițiunile cuprinse în art. 88—110 din legea Contabilității publice în ziua de 22 Ianuarie 1931, orele 11 a. m. înaintea Comisiei de licitație, sala de ședințe.

Odată cu predarea ofertelor lor, concurenții vor depune în numerar sau efecte garantate de Stat o garanție provizorie egală cu 5% din suma oferită drept arendă.

Condițiunile de licitație se pot vedea în biroul Maieristei Centrale Calea Traian No. 19.

Cluj, la 5 Decembrie 1930.

48 Primăria Municipiului Cluj.

Către

Stimații Cetitori
ai ziarului „Chemarea”

Având în vedere cu ce greutate bănești se editează ziarul și ca să putem achita tiparul, hârtia și costul postal, rugăm pe stim. noștri cetitori dacă cetesc cu drag acest ziar să se gândească a achita abonamentul cu aceiaș dragoste. Unica sursă a existenței noastre fiind abonamentul. ADMINISTRATIA.

Cele din urmă două nouități

„Te aștept de atâtea ori”

de Vértes și Ilieșiu . . . à 45.—

„Te iubesc femeie adorată”

de Vértes Ilieșiu . . . à 45.—

Se pot procura la magazinul de note

Nad. muzicale

IOAN KIRALY

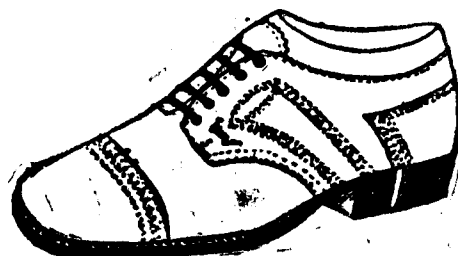
CLUJ, STR. REGINA MARIA

Pantofi-trotteur în
două culori moderne

Lei 550

Șoșoni

Pantofi bărbătești
original Good Year Welt

Lei 800

Prețul imprimat în talpă.
Calitate garantată.Pantofi în două
culori moderne
ei 580Antilopă neagră cu lac
Lei 675

Galoși

DERMATA